

Helsingin kaupunki
Opetusvirasto

Lukion

Aktiivipolku-opinnot,

opetussuunnitelma

Opetuslautakunnan suomenkielinen jaosto 17.6.2014

AKTIIVIPOLKU-OPINNOT

1. AKTIIVIPOLUN TAVOITTEET

Aktiivipolun tavoitteena on tukea opiskelijoita aktiivisiksi, vastuuta kantaviksi ja kriittisiksi kansalaisiksi. Se tarkoittaa opiskelijoiden osallistumista ja vaikuttamista eri tasoilla: oppilaitoksen toiminnassa, lähiympäristössä ja Helsingissä. Opiskelijoita halutaan kannustaa aktiiviseen osallistumiseen, vaikuttamiseen ja yhteisöllisyyden kehittämiseen tunnustamalla Aktiivipolku-opinnot osaksi lukion oppimäärää. Aktiivipolku tarjoaa mahdollisuuksia työelämävalmiuksien hankkimiseen lukioaikana ja luo mahdollisuuden opiskelijoiden tavoitteelliselle osallisuustoiminnalle.

2. AKTIIVIPOLUN ARVOPERUSTA

Aktiivisella osallistumisella työelämätaidot haltuun

Työelämä arvostaa opiskelijoita, jotka jo opiskeluaikanaan ovat toimineet esimerkiksi opiskelijakunnassa. Aktiivipolku-opinnoissa opiskelijat pääsevät konkreettisesti harjoittelemaan yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojaan, ottavat vastuuta tehtävien hoitamisesta ja loppuun saattamisesta sekä arvioivat omaa ja muiden työpanosta lopputuloksen kannalta.

Pienet ja suuret teot ovat tärkeitä

Oppilaitoksessa voi vaikuttaa monin eri tavoin. Osa opiskelijoista sitoutuu opiskelijatoiminnan kehittämiseen pitkäjänteisesti ja systemaattisesti, osa haluaa osallistua vain tietyn projektin tai tapahtuman järjestämiseen. Jokaisella teolla on merkitystä ja pienikin on suurta. Tärkeintä on opiskelijan oma kokemus siitä, että tekemällä voi vaikuttaa.

Yhdessä tekemällä opiskeluhuvinvointi nousee

Järjestämällä yhteisiä tapahtumia opiskelijoiden ja henkilöstön kanssa yhteisöllisyys ja viihtyisyys lisääntyvät oppilaitoksessa. Opiskeluhuvinvointi vähentää opintojen keskeyttämistä ja tukee lukion oppimäärän suorittamista. Aktiivipolku-opinnot on tarkoitettu kaikille Helsingin kaupungin lukioiden opiskelijoille opintomenestyksestä riippumatta.

Tekeminen, oppiminen ja osaaminen palkitaan kursseina

Aktiivipolku-opintojen lähtökohta on avoimet oppimisympäristöt ja vertaisoppiminen. Oppimisprosessin lisäksi opiskelija saa opintosuorituksia tehdystä työstä. Aktiivipolku-opintojen tavoitteiden ja arviointikriteerien kirjaaminen opetussuunnitelmaan mahdollistaa opiskelijoiden yhdenvertaisen kohtelun kaikissa Helsingin kaupungin ylläpitämissä lukioissa.

3. AKTIIVIPOLKU-OPINTOJEN RAKENNE

3.1 Lukion soveltavat kurssit

Lukion oppimäärään voidaan sisällyttää Aktiivipolku-opintoja soveltaviin kursseihin. Aktiivipolku kokoaa yhteen perinteiset opiskelijatoiminnan opinnot kuten tutor-toiminnan, oppilaitoksen sisäiset projektit sekä kaupunkitasoisen Ruuti-toiminnan. Kaikille Aktiivipolku-opinnoille on yhteistä se, että ne ajoittuvat useammalle jaksolle, usein koko lukuvuodelle tai jopa koko opiskeluajalle.

SOVELTAVAT KURSSIT	LAAJUUS (KURSSI)
Tutor-toiminta	1-3
Opiskelijakunnan hallituksen toiminta	1-3
Ruuti-toiminta	1-3
Opiskelijakunnan ja lukion projektit tai tapahtumat	1-3
Oppilaitoksen työryhmät	1-3
Oppilaitoksen ulkopuolella suoritettava toiminta	1-3
Työelämään valmentavat opinnot	1-3
Yhteensä	max 10 kurssia

3.2 Aktiivipolku-opintojen yleiset tavoitteet ja sisällöt

Tavoitteet

Opiskelija

- osaa toimia aktiivisena vaikuttajana ja tekijänä sekä oppilaitoksen viihtyvyyden ja yhteisöllisyyden rakentajana.
- osaa tehdä aloitteita, toimia opiskelijoiden edunvalvojana ja yhteistyön rakentajana sekä ottaa osaa päätöksentekoon.
- osaa suunnitella, markkinoida, järjestää ja arvioida erilaisia tapahtumia, joiden avulla oppilaitoksen yhteisöllisyyttä ja viihtyvyyttä rakennetaan.
- sisäistää tavan olla vertaistukena muille opiskelijoille.
- osaa yhdessä tekemisen taitoja ja menetelmiä, toisten huomioon ottamista ja vastuullisuutta.

Sisällöt

Opiskelija

- osallistuu aktiivisesti opiskelijoiden asioiden ja yhteisöllisyyden rakentamiseen. Hän kuuntelee muiden ehdotuksia ja vie niitä eteenpäin.
- osallistuu Aktiivipolun ohjattuun toimintaan, yhteisiin ryhmäytymis- ja koulutuspäiviin sekä keväisin seuraavan lukuvuoden suunnittelupäivään.
- osallistuu aktiivisesti oman koulunsa opiskelijakunnan kokouksiin.
- luo omalla toiminnallaan avointa ja viihtyisää ilmapiiriä.
- hankkii työelämävalmiuksia.

3.3 Aktiivipolku-opintojen sisältökuvaukset

1. Tutor-toiminta, 1-3 kurssia

Tutor-opiskelijoiden tehtäviin kuuluu vertaisohjaukseen ja tukemiseen liittyvät tehtävät. Tutor-opiskelijat osallistuvat oppilaitoksen markkinointiin ja tapahtumiin ja toimivat erityisesti aloittavien opiskelijoiden tukena tutustuttamisessa ja valinnoissa. Osa opiskelijoista voi jatkaa "senioritutorina" ja osallistua uusien tutoreiden rekrytointiin ja kouluttamiseen. Opiskelija voi saada tutor-kurssin myös apuopettajana tai mentorina toimimisesta. Tällöin vanhempi opiskelija on esimerkiksi tunneilla mukana tai auttaa tarvittaessa läksyjen tekemisessä tai kokeisiin valmistautumisessa. Kansainvälisen (kv)-tutorin roolissa opiskelijoiden tehtäviin kuuluu kansainvälisten opiskelijoiden ja vieraiden vertaistuki ja ohjaaminen. Edellytyksenä on aktiivinen osallistuminen esimerkiksi leirikoulujen valmisteluun. Tutor-opiskelijoille järjestetään lukion oma ja/tai kampuksen yhteinen tutor-koulutus.

2. Opiskelijakunnan hallituksen toiminta, 1-3 kurssia

Opiskelijakunnan hallituksen jäsenenä opiskelija osallistuu opiskelijakunnan hallituksen toimintaan, kokouksiin sekä voi toimia opiskelijoiden edustajana eri foorumeilla. Opiskelija saa kokemusta vaikuttamisesta, vastuusta sekä edistää opiskelijoiden hyvinvointia, viihtyvyyttä ja valvoo opiskelijoiden etuja. Opiskelija vastaa hallituksen jäsenenä hänelle annetuista tehtävistä. Opiskelija osallistuu oppilaitoksen toiminnan ja opetuksen kehittämiseen ja arviointiin.

3. Oppilaitoksen ulkopuolella suoritettava toiminta, 1-3 kurssia

Opiskelija voi saada oppilaitoksen ulkopuolella suoritettavasta ohjaus- tai valmennustoiminnasta soveltavan lukiokurssin. Hyväksiluetta toimintaa ovat lukion aikana suoritettavat erilaiset leiri- ja kerho-ohjaajakoulutukset (esim. Nuisku, isoskoulutus, prometheusohjaajakoulutus, vartiojohtajakoulutus) sekä urheiluseuroissa valmentajana ja erotuomarina toimiminen. Tähän ryhmään kuuluvat myös opiskelijan säännöllinen toimiminen järjestö- ja vapaaehtoistyössä sekä yhteiskunnallisiin projekteihin osallistuminen (esim. SAFARI – hanke, lukiolaisen turvakurssi).

4. Työelämään valmentavat opinnot, 1-3 kurssia

Opiskelija voi suorittaa lukio-opintojen aikana erilaisia ammattitaitoa osoittavia koulutuksia ja saada passin/kortin suoritettuaan hyväksytysti koulutuksen eri osiot. Näitä koulutuksia ovat mm. hygienia-, anniskelu-, ikäraja- ja työkykypassi sekä ajokortti ja järjestyksenvalvojakortti.

5. Opiskelijakunnan ja lukion projektit tai tapahtumat, 1-3 kurssia

Opiskelijakunnan järjestämien projektien tai tapahtumien tarkoituksena on edistää koulun yhteisöllisyyttä ja viihtyisyyttä. Opiskelija osallistuu projektien tai tapahtumien suunnitteluun, järjestämiseen, markkinointiin ja palautteen keräämiseen. Näitä tapahtumia voivat olla esimerkiksi koulun juhlat, tempaukset, sekä teemapäivät ja -viikot. Opiskelija oppii hahmottamaan projektien ja tapahtumien järjestämisen eri vaiheita sekä kantamaan vastuun oman osuutensa onnistumisesta.

6. Oppilaitoksen työryhmät, 1-3 kurssia

Opiskelija osallistuu oppilaitoksen työryhmien kokouksiin ja kokousvalmisteluihin, jotka sisältävät mm. kokousmateriaaliin ja esityslistaan perehtymistä. Opiskelija edustaa työryhmissä opiskelijoiden näkemyksiä sekä vaikuttaa opiskelijoihin ja opiskeluun liittyviin asioihin. Opiskelija on velvollinen välittämään tietoa työryhmän työskentelyn vaiheista ja tuloksista opiskelijakunnan hallitukselle. Oppilaitoksen työryhmiä ovat esimerkiksi kestävän kehityksen työryhmä ja hyvinvointityöryhmä.

7. Ruuti-toiminta, 1-3 kurssia

Opiskelija osallistuu kaupunkitasoisen nuorten vaikuttamiskanava Ruudin kehittämiseen oppilaitoksen jäsenenä. Kurssi toteutetaan yhteistyössä nuorisoasiainkeskuksen kanssa. Opiskelija osallistuu Ruudin perehdytyskoulutuksiin ja toimintapäivien kuten Päättäjämiitin ja RuutiExpon suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin. Opiskelija tutustuu Helsingin kaupungin päätöksentekoprosessiin ja arvioi toimintamahdollisuuksiaan aktiivisena kansalaisena.

4. AKTIIVIPOLKU-OPINTOJEN VALINTA JA ARVIOINTI

Opintojen valinta omaan opiskelusuunnitelmaan

Opiskelija laatii yhdessä opiskelijakunnan ohjaavan opettajan, ryhmänohjaajan tai opinto-ohjaajan kanssa suunnitelman Aktiivipolku-opinnoista. Opintojen laajuus voi olla korkeintaan 10 kurssia.

Oppimisen arviointi

Oppimisen arviointi on jatkuvaa koko opiskelun ajan tapahtuvaa suullista ja kirjallista palautetta oppimisen etenemisestä. Aktiivipolku-opintoja arvioitaessa arvioinnin pääpaino on opiskelijan vastuullisessa työtöteessä ja käytännön toiminnassa.

Osaamisen arviointi

Opiskelijan arvioinnissa voidaan käyttää ePortfoliota. Opiskelija kehittää ja dokumentoi omaa osaamistaan sekä oppimistaan ePortfolioon, jonka kautta oppimisprosessi tulee näkyväksi. ePortfolio voi koostua esimerkiksi oppimistehtävien vastauksista, omista tuotoksista ja projekteista sekä oppimispäiväkirjasta ja itsearvioinneista.

ePortfoliomuotoinen opiskelu mahdollistaa koulussa sekä monimuotoisissa oppimistilanteissa saavutetun osaamisen yhdistämisen. Opiskelija kokoaa opintojen aikana kertyvän materiaalin ePortfolioon, josta käy ilmi, että hän on ollut läsnä asianmukaisissa tilaisuuksissa ja suorittanut annetut tehtävät tai opiskelija toimittaa oppilaitokseen todistuksen tietyn osaamisen hallinnasta (esimerkiksi hygieniapassi).

Aktiivipolku-opinnot arvioidaan S-kirjaimella = suoritettu tai O= osallistunut (lisätietoihin, miten suoritusta tulee täydentää).

Liitteessä 1 on esitetty Aktiivipolku-opintojen arvioinnin kohteet ja kriteerit. Arviointitaulukko on tarkoitettu viitteelliseksi apuvälineeksi opettajan arvioidessa kurssin hyväksytyä suorittamista.

Liite 1: Aktiivipolku-opintojen arvioinnin kohteet ja kriteerit

Arvioinnin kohde	Tyydyttävä	Hyvä	Kiitettävä
Aihealueeseen perehtyminen	Opiskelija osallistuu aihealueen koulutukseen ja perehdytykseen.	Opiskelija osallistuu aihealueen koulutukseen ja perehdytykseen, esittää kysymyksiä ja kommentteja.	Opiskelija osallistuu aihealueen koulutukseen ja perehdytykseen, esittää kysymyksiä ja kommentteja, etsii itsenäisesti tietoa toiminnasta ja menettelytavoista.
Aktiivinen vaikuttaminen ja toiminta sekä oppilaitoksen viihtyvyyden ja yhteisöllisyyden rakentaminen sekä tapahtumien järjestäminen	Opiskelija tietää perustehtävät omassa toimipaikassaan ja osaa toimia ohjatusti sovitussa tehtävissä. Opiskelija osaa ideoida ja suunnitella tapahtumia ja osallistua sen järjestämiseen ohjatusti.	Opiskelija osoittaa kiinnostusta ja aktiivisuutta toimintaa kohtaan sekä osaa toimia annettujen ohjeiden mukaisesti. Edistää toiminnallaan yhteisöllisyyttä. Opiskelija osallistuu tapahtuman järjestämiseen ja siitä tiedottamiseen.	Opiskelija osaa toimia oma-aloitteisesti ja tavoitteellisesti. Opiskelija osoittaa kiinnostusta itsensä ja toiminnan kehittämistä kohtaan. Opiskelija toimii esimerkillisesti ja yhteisöllisyyttä rakentaen. Opiskelija osaa järjestää tapahtuman omassa koulussa yhdessä muiden opiskelijoiden kanssa.
Opiskelijoiden edunvalvonta omassa koulussa ja/tai Lukiolaisten liiton alue- tai valtakunnallisessa toiminnassa / lähiympäristössä / Helsingissä, aloitteiden tekeminen ja sekä päätöksentekoon osallistuminen.	Opiskelijaa osallistuu ohjatusti opiskelija-asioiden hoitamiseen.	Opiskelija osallistuu opiskelijoiden edunvalvontaan sekä tuntee päätöksentekoprosesseja.	Opiskelija ottaa kantaa asioihin ja vie niitä eteenpäin. Ymmärtää oman koulun, kaupungin lukioden sekä kaupungin päätöksentekoprosesseja. Opiskelija ymmärtää toiminnan yhteiskunnallisia rakenteita.
Ruuti järjestelmän tai oman vaikuttamistoiminnan esittely omassa oppilaitoksessa	Opiskelija esittelee Ruuti-toimintaa tai omaa vaikuttamistoimintaa opiskelijakunnan hallitukselle.	Opiskelija esittelee Ruuti-toimintaa tai omaa vaikuttamistoimintaa opiskelijakunnan hallitukselle, tarkistaa etukäteen faktat ja harjoittelee esiintymistään.	Opiskelija esittelee Ruuti-toimintaa tai omaa vaikuttamistoimintaa opiskelijakunnan hallitukselle, tarkistaa faktoja ja harjoittelee esiintymistään sekä laatii esityksen oppilaitoksen henkilökunnalle.

Toiminta- mahdollisuuksien arviointi suhteessa ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin ilmiöihin ja omaan toimintakenttään	Opiskelija arvioi ohjattuna toimintamahdolli- suuksiaan opiskelijakunnan keskuudessa.	Opiskelija arvioi itsenäisesti toimintamahdollisuuk- siaan opiskelijakunnan keskuudessa.	Opiskelija arvioi itsenäisesti toimintamahdollisuuksi- aan oppilaitoksen sisällä.
	Opiskelija hakee tietoa kaupungin pääöksenteko- järjestelmästä.	Opiskelija tietää mihin Ruuti sijoittuu kaupungin pääöksentekojärjestel- mässä.	Opiskelija tuntee vaikuttamismahdollisuu- det kaupungin pääöksenteossa.
Osallistuminen ja vastuullinen toiminta.	Opiskelija suorittaa annetut tehtävät ohjatusti. Opiskelija on läsnä sovituissa tapaamisissa ja tapahtumissa.	Opiskelija suorittaa tehtävät vastuullisesti ja itsenäisesti. Opiskelija osallistuu aktiivisesti toimintaan sekä sen kehittämiseen.	Opiskelija suorittaa tehtävät oma-aloitteisesti sekä omaa kehittävän työotteen. Opiskelija osallistuu aktiivisesti toimintaan sekä sen kehittämiseen.
Toiminnan arviointi ja raportointi.	Opiskelija arvioi ja raportoi toimintaprosessia sekä omaa osuuttaan kirjallisesti ja suullisesti.	Opiskelija arvioi ja raportoi toimintaprosessia sekä omaa osuuttaan kirjallisesti ja suullisesti. Opiskelija tunnistaa omat vahvuutensa ja kehittämiskohteensa.	Opiskelija arvioi ja raportoi toimintaprosessia sekä omaa osuuttaan kirjallisesti ja suullisesti. Opiskelija tunnistaa omat vahvuutensa ja kehittämiskohteensa. Opiskelija osaa kehittää omaa ja yhteisön toimintaa.
Ryhmätyöskentely- taidot	Opiskelija toimii osana tiimiä annettujen ohjeiden mukaisesti. Opiskelija omaa ryhmätyöskentelyn perustaidot.	Opiskelija esittää omia ideoitaan ja kunnioittaa toisten mielipiteitä. Opiskelija osaa toimia yhteistyössä muiden kanssa.	Opiskelija esittää omia ideoitaan ja kunnioittaa toisten mielipiteitä. Opiskelija osaa toimia yhteistyössä muiden kanssa. Opiskelija osaa antaa rakentavaa palautetta ja löytää kompromisseja.